

Atlantik'in İki Yakasında
Yönetim ve
Örgüt Araştırması:
Yeni Kurumsal Kuram Örneği (*)

Management and Organization
Research on Both Sides of
the Atlantic: The Case of New
Institutional Theory

Serkan Dirlik (**)

Özet

Bu çalışma, Kuzey Amerika temelli öncü yönetim ve örgüt dergilerinde Kuzey Amerika kurumlarında çalışan araştırmacıların yayımladıkları yeni kurumsal kuram çalışmaları ile Avrupa temelli öncü yönetim ve örgüt dergilerinde Avrupa kurumlarında çalışanların yayımladıkları yeni kurumsal kuram çalışmalarını kıyaslamaktadır. Kıyaslama, iki coğrafyadaki araştırmacıların örgütsel analize yaklaşım farklılıklarını ortaya koyan incelemelerde başvurulan yönetsel tercihler ve Avrupalılık olarak ifade edilen büyük düşünürlere atıf verme yönelimleri temelinde yapılmıştır. Bulgular, her iki coğrafyadaki akademisyenler tarafından yürütülen yeni kurumsal kuram çalışmalarında benimsenen yöntemler ve büyük düşünürlere atıf verme yönelimleri açısından belirgin bir farklılık olduğunu doğrulamaktadır. Araştırma bulguları farklı coğrafyalarda benimsenen kuramların, o coğrafyalardaki hâkim araştırma yapma geleneklerince biçimlendiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Karşılaştırmalı Yönetim ve Örgüt Çalışmaları, Yeni Kurumsal Kuram, Yöntem, Örgüt Çalışmalarında Avrupalılık, Çeviri.

(*) Bu çalışmanın ilk versiyonu, 2018 yılında düzenlenmiş olan 26. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresinde sunulmuş ve bildiri kitabında basılmıştır. Sunulan bildiriye, Hüseyin Leblebici Hocamızın aziz hatırasına ithaf etmiştim. Web of Science'da yazar olarak Hüseyin Leblebici Hocamızı arattığımızda en fazla atıf alan çalışması, 28 Ağustos 2024 itibarıyla 648 atıfla (Web of Science Core Collection) 'Institutional Change and the Transformation of Interorganizational Fields: An Organizational History of the U.S. Radio Broadcasting Industry' adlı makalesidir. Hüseyin Leblebici Hocamızın birinci yazar olduğu ve yayınları içerisinde en fazla atıf alan bu çalışması kurumsal kurama önemli katkılar da sağlamıştır. Makalenin katkıları için Şükrü Özen Hocamızın 'Hüseyin Leblebici'nin Akademik Mirası' adlı çalışmasındaki 90. ve 91. sayfalarına bakılabilir (Özen, 2022). Ayrıca Hüseyin Hocamızın belirtilen çalışması, bu makalenin ikinci tablosunda sunulan hem Kuzey Amerika'daki kurumsal kuram hem Avrupa'daki kurumsal kuram çalışmalarında yüksek atıf alan ender çalışmalardan biridir. Bu makale, Hüseyin Leblebici Hocamızın araştırma konularını genişleten bir yön taşımaya da onun atıf alma açısından en fazla atıf aldığı çalışmada katkı verdiği kuramla ilgilidir. Çalışmanın ilk versiyonları hakkında geri bildirim sağlayan Prof. Dr. Çetin Önder ve Prof. Dr. Gürcan Papatya'ya, çalışmanın iki hakemine ve alan editörü Prof. Dr. Deniz Tunçalp'a değerli görüşleri için teşekkür ediyorum.

(**) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Muğla, Türkiye, sdirlik@mu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7376-2039
Dirlik, S. (2024). Atlantik'in İki Yakasında Yönetim ve Örgüt Araştırması: Yeni Kurumsal Kuram Örneği. *Yönetim ve Organizasyon Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 177-196.
DOI: 10.15659/yoad.9.2.002

Abstract

This study compares the neo-institutional studies published by researchers in North American institutions in leading management and organization journals based in North America with those published by researchers in European institutions in leading management and organization journals based in Europe. The comparison is based on methodological preferences employed in studies that reveal differences in researchers' approaches to organizational analysis in the two geographic regions and tendencies to reference prominent European thinkers, referred to as "European-ness." The findings confirm significant differences in methodological approaches and referencing of prominent thinkers in the neo-institutional studies conducted by academics in both geographic regions. The findings indicate that dominant research traditions in those geographies shape theories adopted in different geographies.

Keywords: Comparative Management and Organizational Studies, Neo-institutional Theory, Method, European-ness in Organization Studies, Translation.

Giriş

Bu çalışmanın amacı, yeni kurumsal kuramın yönetim ve örgüt araştırmalarında yayılımını, coğrafi farklılıkları ifade eden Atlantik bölünmesi görüşü çerçevesinde incelemektir. Kuzey Amerikalı ve Avrupalı yönetim ve örgüt kuramcılarının örgütsel analize yaklaşımlarındaki farklar uzun zamandır vurgulanmaktadır (Atlantik bölünmesi tartışması ve bu tartışmanın tarihsel gelişimi için bkz. Dirlik, 2022). Farklı coğrafyalarda veya bağlamlarda benimsenen merkezi örgüt kuramları (örn., Üsdiken & Pasadeos, 1995; Dirlik, 2022) ve araştırma karakteristikleri açısından yapılan incelemeler (örn., Üsdiken, 2014) bulunmasına rağmen, bu farklılaşmalar spesifik olarak bir kuram düzeyinde Atlantik bölünmesi tartışması temelinde ele alınmamıştır. Bu araştırma, yeni kurumsal kuram örneği üzerinden bu sorunsallaştırmayı ele almaktadır. Yeni kurumsal kuram, örgüt kuramları içinde hâkim bir perspektif olarak belirtilmektedir (Özen, 2007; Glynn & D'Aunno, 2023). Özellikle 2000'li yıllardan itibaren, bu kuram hem Kuzey Amerikalı hem de Avrupalı örgüt araştırmacıları tarafından baskın olacak bir biçimde kullanılmaktadır (Dirlik, 2022). Dolayısıyla, yeni kurumsal kuram, Atlantik bölünmesini kuram düzeyinde inceleyebilmemizi sağlayabilecek bir kuram niteliğindedir.

Araştırma, yönetim ve örgütler bilgisinin üretim merkezleri olarak belirlenen iki coğrafi bölgeyle sınırlandırılmıştır: merkez olarak Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve ikincil merkez olarak Birleşik Krallık (Üsdiken, 2014). Bu makalede, kuramsal bir bakış açısının benimsenmesini, araştırma geleneklerinin nasıl etkilendiği incelenmektedir. ABD'de geliştirilen bir örgüt kuramının (yeni kurumsal

kuram), Birleşik Krallık'a aktarımı veya benimsenmesi sürecinde, aktarıldığı ya da benimsendiği coğrafyadaki araştırma yapma geleneklerinin bu süreç üzerindeki etkisi araştırmanın temel sorunsalını oluşturmaktadır. Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için, ABD'deki yönetim ve örgüt araştırmacılarının Kuzey Amerika'daki öncü dergilerde yayımladığı yeni kurumsal kuram çalışmaları ile Birleşik Krallık'taki araştırmacıların Avrupa'daki öncü dergilerde yayımladığı çalışmaları karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Bu karşılaştırma, hem mikro düzeyde örgütler ve yönetim araştırmalarında Atlantik bölünmesi tartışmasına hem de daha makro düzeyde, örgütler ve yönetim alanında bilginin toplumsal örgütlenmesi yazınına katkı sağlayabilir.

Araştırmanın bulguları, Atlantik bölünmesi tartışmasında sıklıkla belirtilen temel farklılıkları doğrulamaktadır. Kuzey Amerika'daki araştırmacılar tarafından yayımlanan çalışmalarda daha çok nicel araştırma yöntemleri hâkimken, Birleşik Krallık'taki çalışmalarda nitel araştırma yöntemleri öne çıkmaktadır. Ayrıca, ikinci gruptaki çalışmalarda büyük düşünelere yapılan atıfların daha fazla olduğu ortaya konmuştur. Bu araştırmanın örgüt ve yönetim araştırmalarındaki Atlantik bölünmesi tartışmasına en büyük katkısı, daha güncel bir zaman dilimi için fakat genel alan düzeyinden (yönetim ve örgüt araştırmaları alanı) ziyade kuram düzeyinde ilave bir analiz sunmasıdır. Ayrıca, belirli coğrafyalarda hâkim olan araştırma geleneklerinin, o coğrafyalarda yürütülen çalışmalarda başvurulan kuramların benimsenme biçimini nasıl etkilediğini göstererek örgütler ve yönetim alanında bilginin toplumsal örgütlenmesi yazınına da katkı sağlamaktadır.

Makale bu giriş bölümü ile birlikte toplam beş bölümde organize edilmiştir. İzleyen bölümde araştırmanın temel dayanakları ve bu dayanaklar çerçevesinde geliştirilen hipotezler sunulmuştur. Bunu takip eden bölümde, araştırmanın yöntemi ve veri seti açıklanmıştır. Yöntem ve veri bölümünden sonra bulgular bölümü yer almaktadır. Tartışma bölümünde ise potansiyel katkılar, sınırlılıklar ve gelecekteki araştırmalara yönelik öneriler sunulmuştur. Çalışma sonuç bölümü ile tamamlanmaktadır.

Arka Plan ve Hipotezler

Yönetim ve örgüt araştırmalarında "Atlantik bölünmesi" olarak adlandırılan, Kuzey Amerika ile Avrupa'daki yaklaşımsal farklılıkların varlığı uzun zamandır vurgulanmış (Scott & Mitchell, 1972; Kassem, 1976; Koza & Thoenig, 1995; Augier, March & Sullivan, 2005; March, 2007) ve bu farklılıkların kapsamı ampirik

olarak da detaylı şekilde ortaya konmuştur (Üsdiken & Pasadeos, 1995; Üsdiken, 2014; Dirlik, 2022). Üsdiken'in (2014) sosyolojideki merkez-çevre modelini yönetim ve örgüt araştırmaları açısından yeniden uyarlayıp geçirdiği çalışma, bu araştırma programının kapsamını daha da genişletmiştir. Bu çalışmalar, bir coğrafyada baskın olan araştırma geleneklerinin, yönetim ve örgüt araştırmalarına olan yaklaşımları etkilediğini göstermektedir. Aynı kuramsal bakış açısının farklı coğrafyalarda nasıl benimsendiği de bu çerçevede değerlendirilebilir.

Yeni kurumsal kuram, bu iddiayı test etmemize olanak sağlayan bir kuramsal bakış açısıdır. Özellikle, ABD ve ikincil merkez olarak Birleşik Krallık arasında yeni kurumsal kuramı benimseyen çalışmaların karşılaştırılmasıyla, bu coğrafi bölgelerdeki araştırma geleneklerinin kuramın benimsenmesine etkileri ortaya konabilir. Bu etkilerin ilk olarak araştırmaların yöntemsel tercihlerinde gözlemlenebileceği öne sürülmektedir. Atlantik bölünmesi ayrımının yöntemsel yaklaşımlar açısından da geçerli olduğu belirtilmektedir (Bengtsson, Elg & Lind, 1997: 473). Kuzey Amerika'daki araştırma geleneği nicel yöntemlere ağırlık verirken, Avrupa'daki örgüt araştırmacıları daha çok nitel yöntemleri tercih etmektedir (Meyer & Boxenbaum, 2010: 738; Üsdiken, 2014). Bu yöntemsel farklılık temeline dayanan ilk hipotez şu şekilde ifade edilebilir:

Hipotez 1. ABD'deki yönetim ve örgüt araştırmacıları tarafından yürütülen yeni kurumsal kuram çalışmalarında daha fazla nicel yöntem tercih edilirken, Birleşik Krallık'taki yönetim ve örgüt araştırmacılarının yeni kurumsal kuram çalışmalarında nitel yöntem daha fazla tercih edilmektedir.

Yöntem tercihlerindeki bu farklılığın yanı sıra, Avrupa yönetim ve örgüt araştırmaları için belirtilen bir diğer önemli karakteristik "Avrupalılık (European-ness)" kavramıdır (Meyer & Boxenbaum, 2010). Bu kavramsallaştırmaya göre, Avrupalı yönetim ve örgüt araştırmacıları hümanist bir geleneğe ve felsefi yönelime daha yakın olup, büyük düşünülere atıfta bulunma eğilimindedir. Bu eğilim, önemli felsefecilere, etkili sosyologlara ve ünlü entelektüellere yapılan atıflarla kendini göstermektedir (Meyer & Boxenbaum, 2010). Avrupalı araştırmacıların büyük düşünülere daha fazla atıf yapma eğilimi, yönetim ve örgüt araştırmalarında görgül olarak da desteklenmektedir (Meyer & Boxenbaum, 2010; Üsdiken, 2014). Bu genel durumun, yeni kurumsal kuram araştırmaları özelinde de geçerli olabileceği düşünülmektedir. Bu doğrultuda ikinci hipotez şu şekilde ifade edilebilir:

Hipotez 2. Birleşik Krallık'taki yönetim ve örgüt araştırmacıları tarafından yürütülen yeni kurumsal kuram çalışmalarında büyük düşünülere atıf verme ABD'li

yönetim ve örgüt araştırmacıları tarafından yürütülen yeni kurumsal kuram çalışmalarındaki atıf verme sıklığına göre daha fazladır.

İzleyen bölümde araştırmacının yöntemi ve veri seti hakkında bilgiler sunulmuştur.

Yöntem ve Veri

Bu çalışmanın verileri, Kuzey Amerika'dan iki, Avrupa'dan ise beş olmak üzere toplam yedi öncü yönetim ve örgüt dergisinde yayımlanmış yeni kurumsal kuram makalelerinden elde edilmiştir. Kuzey Amerika için seçilen dergiler *Academy of Management Journal (AMJ)* ve *Administrative Science Quarterly (ASQ)* iken, Avrupa için seçilen dergiler *Journal of Management Studies (JMS)*, *British Journal of Management (BJM)*, *Organization Studies (OS)*, *Human Relations (HR)* ve *Organization (ORG)* dergileridir. Bu dergilerin beşi (*AMJ*, *ASQ*, *JMS*, *OS*, *HR*) Financial Times 50 dergileri (FT 50 journals) listesinde yer almakta olup, yönetim ve örgüt alanında öncü kabul edilmektedir. Ayrıca dergilerin seçiminde Üsdiken'in (2014) yaklaşımı da dikkate alınmıştır.

Çalışmanın hipotezlerini test edebilmek için ilk önce iki coğrafyadaki yönetim ve örgüt araştırmacıları tarafından kaleme alınmış yeni kurumsal kuram çalışmaları tespit edilmiştir. Yeni kurumsal kuram çalışmalarının tespit etmek için yukarıda belirtilen dergilerdeki yayımlanan makalelerde, yeni kurumsal kuramın üç öncü çalışmasına (*Meyer & Rowan, 1977; DiMaggio & Powell, 1983; Scott, 2014[2008, 2001, 1995]*) birlikte atıf verme kriteri benimsenmiştir (Çalışmanın bundan sonraki kısmında üç eser veya üç çalışma ifadesi ile yeni kurumsal kuramın bu üç öncü çalışması kastedilmiş olacaktır). Bu üç çalışma, yeni kurumsal kuramın temel eserleri olarak kabul edilmektedir. Örneğin, *The SAGE Handbook of Organizational Institutionalism* adlı kitabın birinci baskısında (Greenwood, Oliver, Suddaby & Sahlin, 2008) en fazla atıf alan çalışmalar bu üç eserdir (Bkz. Ek 1). Ayrıca Dirlik (2022), 1980-2009 yılları arasında ASQ ve OS dergilerinde Kuzey Amerikalı ve Avrupalı araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalarda en çok atıf alan yeni kurumsal kuram çalışmalarının bu üç eser olduğunu tespit etmiştir. Bu ampirik gözlemlere dayanarak, bu çalışmada da Meyer & Rowan (1977), DiMaggio & Powell (1983) ve Scott (2014 [2008, 2001, 1995])'a birlikte atıf yapılması kriter olarak kabul edilmiştir.

Bu üç çalışmaya birlikte atıf yapan çalışmaları tespit etmek için ilk adımda,

Web of Science kayıtları kullanılarak *DiMaggio & Powell (1983)*'a^(*) atıf yapan çalışmalar taranmış ve bu çalışmaların tam künyeleri kayıt altına alınmıştır. Tablo 1'deki '1' başlıklı sütunda, seçilen dergilerde *DiMaggio & Powell (1983)*'e atıf yapan çalışmaların sayıları gösterilmektedir. İkinci adımda, bu çalışmaların kaçınının diğer iki kaynağa birlikte atıf yaptığı tespit edilmiştir. Bu çalışmaların sayısı, Tablo 1'deki '2' başlıklı sütunda dergilere göre ayrıştırılmış olarak sunulmuştur. Son adımda ise, Avrupa'daki dergilerde en az bir yazarı Birleşik Krallık'tan olan çalışmalar ile Kuzey Amerika'daki dergilerde en az bir yazarı ABD kurumlarında çalışan yazarların çalışmalarında üç kaynağa atıf veren çalışmalar tespit edilmiştir. Bu veriler, Tablo 1'de '3' ve '4' başlıklı sütunlarda gösterilmektedir^(**). *Ruef & Scott (1998)*'in ASQ'de yayımlanan ve üç öncü çalışmaya atıf yapan makalesi, bu üç çalışmadan birinin yazarına ait olduğu için veri setine dahil edilmemiştir. Avrupa dergilerinde yayımlanan ve yazarları hem ABD hem de Birleşik Krallık kurumlarından olan çalışmalar (örneğin, *Bachmann & Inkpen, 2011* ile *Kennedy & Fiss, 2013*) Birleşik Krallık kategorisinde değerlendirilmiştir. Benzer şekilde, Kuzey Amerika dergilerinde ABD ve Birleşik Krallık'taki üniversitelerde çalışan yazarların ortak çalışmalarını da ABD kategorisi altında değerlendirilmiştir (örneğin, *Anand & Watson, 2004* ile *Cattani, Ferriani, Negro & Perretti, 2008*). Her iki coğrafyadan ortak yazarların olduğu çalışmaların sayısının az olması nedeniyle bu kategoriye ayrı bir kategori oluşturulmamıştır. Makalelerin ortak yazarlarından en az biri Birleşik Krallık kurumlarından ise ve Avrupa dergilerinde yayımlanmışsa, bu çalışmalar Birleşik Krallık kategorisinde değerlendirilmiştir. Benzer şekilde, Kuzey Amerika'daki dergilerde yayımlanan ve yazarlarından en az biri ABD kurumlarından olan çalışmalar Kuzey Amerika kategorisinde yer almıştır.

Tespit edilen bu makalelerin atıfları, Web of Science veri tabanından alınarak analiz için uygun hale getirilmiştir. Tablo 1'deki '5' başlıklı sütunda analize dahil edilen makalelerin verdikleri toplam atıf sayıları gösterilmiştir. Atıf analizinde, yazarların kendi çalışmalarına yaptığı atıflar veri setinden çıkarılmıştır (bu kapsamda 206 atıf çıkarılmıştır). Ayrıca bir eserin farklı baskılarına yapılan atıflar birleştirilmiş ve tek bir atıf olarak kabul edilmiştir. Araştırmanın veri setine ilişkin bilgiler Tablo 1'de sunulmaktadır.

(*) Meyer & Rowan'ın çalışması 1980 öncesi yayımlandığı ve Scott'un eseri kitap olduğu için Web of Science veri tabanında bu iki yayına atıf veren çalışmalar listelenmemektedir. Bu yüzden DiMaggio & Powell'e atıf veren çalışmalar, taramanın başlangıcını oluşturmuştur.

(**) Birleşik Krallık kapsamında dikkate alınan ülkeler; İngiltere, Galler, Kuzey İrlanda ve İskoçya'dır.

Tablo 1. Araştırma Verilerinin Sayısal Deseni^(*)

Dergiler	1	2	3	4	5
ASQ	157	25	1	23	2150 (93,47)
AMJ	178	30	-	23	1878 (81,65)
BMJ	38	8	4	1	347 (86,75)
HR	55	10	7	-	545 (77,85)
OS	186	44	12	10	885 (73,75)
ORG	23	6	1	2	65 (65)
JMS	139	23	6	7	517 (73,85)

Açıklama Notu:

Birinci satırdaki rakamlar şunları ifade etmektedir.

1. İlgili dergilerde DiMaggio ve Powell (1983)'a atıf veren çalışmaların sayısı
2. DiMaggio ve Powell, Meyer ve Rowan ve Scott'a birlikte atıf veren çalışmaların sayısı
3. İkinci sütunda sayıları belirtilen çalışmaların içerisinde en az bir yazarı Birleşik Krallık üniversitelerinde bulunan yazarların çalışma sayıları
4. İkinci sütunda sayıları belirtilen çalışmaların içerisinde en az bir yazarı ABD üniversitelerinde bulunan yazarın çalışma sayıları
5. Toplam Atıf Sayısı (ASQ ve AMJ için dördüncü sütundaki makalelere diğer dergiler için üçüncü sütundaki makalelere ait toplam atıf sayılarıdır. Parantez içi sayılar ise yine aynı makalelere ilişkin makale başına atıf ortalamasını ifade etmektedir.)

Tablo 1'de, yedi dergide yer alan ve yeni kurumsal kuramın üç öncü çalışmasına birlikte atıf yapan makaleler ile bu makalelerin toplam atıf sayılarına ilişkin sayısal bilgilere yer verilmiştir. En az bir yazarı ABD kurumlarında olan ve yeni kurumsal kuramın üç öncü çalışmasına atıf yapan ASQ ile AMJ dergilerinde yayımlanan toplam 46 çalışma tespit edilmiştir. Bu 46 çalışmada toplamda 4028 atıf yapılmıştır. ASQ'de üç esere birlikte atıf yapan 23 çalışma arasında en eski çalışma 1996'da, en yenisi ise 2016'da yayımlanmıştır. AMJ'de ise yine üç esere birlikte atıf yapan 23 çalışma tespit edilmiş olup, bunların en eskisi 1997'de, en yenisi ise 2013'te yayımlanmıştır.

Avrupa'daki öncü yönetim ve örgüt dergilerinde yayımlanan, en az bir yazarı Birleşik Krallık kurumlarından olan ve üç öncü çalışmaya birlikte atıf yapan toplam 30 çalışma belirlenmiştir^(**). Bu 30 çalışmada, toplam 2359 atıf yapılmıştır.

(*) Veri setini oluşturan çalışmaların künyeleri yazardan temin edilebilir.

(**) European Management Journal, European Management Review ve International Journal of Management

ORG dergisinde bu üç esere birlikte atıf yapan tek çalışma 2000 yılında yayımlanmıştır. *BJM*'de bu üç esere atıf yapan dört çalışmadan en eskisi 2013'te, en yenisi ise 2016'da yayımlanmıştır. *HR* dergisinde üç esere atıf yapan yedi çalışma bulunmuş olup, bunların en eskisi 2002'de, en yenisi ise 2016'da yayımlanmıştır. *OS* dergisinde üç esere birlikte atıf yapan 12 çalışma tespit edilmiştir ve bu çalışmaların en eskisi 1997'de, en yenisi ise 2017'de yayımlanmıştır. *JMS*'da ise bu üç esere atıf yapan altı çalışma bulunmuş olup, en eski çalışma 2001'de, en yeni çalışma ise 2013'te yayımlanmıştır. İzleyen bölümde çalışmanın bulguları paylaşılacaktır.

Bulgular

Araştırmada yapılan ilk analiz, her iki gruptaki makalelerde en fazla atıf alan çalışmaların tespit edilmesine yöneliktir. Yeni kurumsal kuramı benimseyen her iki gruptaki çalışmalarda en fazla atıf alan çalışmalar açısından benzerlik ve farklılıkları değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilen atıf analizi sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2'de, Birleşik Krallık kurumlarına ait yazarların çalışmalarında (toplam 30 çalışma) ve ABD kurumlarına ait yazarların çalışmalarında (toplam 46 çalışma) en fazla atıf alan çalışmalar gösterilmektedir. Ayrıca, tablodaki 'ABD' ve 'BK' başlıklı sütunlarda, bir grupta en fazla atıf alan çalışmaların diğer grupta ne sıklıkla atıf aldığı da belirtilmiştir. Örneğin, *Greenwood, Suddaby & Hinings (2002)* çalışması, Birleşik Krallık kurumlarına ait yazarların çalışmalarında toplam sekiz kez atıf almışken, aynı çalışma ABD kurumlarına ait yazarların çalışmalarında üç kez atıf almıştır. Bir diğer örnek olarak, *Oliver (1991)* ABD kurumlarına ait yazarların çalışmalarında 16 kez atıf almışken, Birleşik Krallık'taki yazarların çalışmalarında yalnızca üç kez atıf almıştır.

Eğer bir çalışma her iki grupta da en fazla atıf alanlar arasında yer alıyorsa, o çalışmaya ilişkin 'ABD' ve 'BK' sütunları boş bırakılmıştır. Örneğin, *Leblebici, Salancik, Copay, & King (1991)* çalışması her iki listede de yer aldığından, bu çalışmanın her iki makale setinde aldığı atıflar tabloya yansıtılmıştır. Genel olarak karşılaştırıldığında, ilk üç çalışma dışında toplamda altı çalışmanın her iki listede de ortak olduğu görülmektedir. Diğer çalışmalar ise farklıdır.

Reviews dergilerinde de tarama yapılmış fakat bu dergilerde DiMaggio & Powell, 1983; Meyer & Rowan, 1977 ve Scott, 2014[2008, 2001, 1995]'a aynı çalışmada atıf veren bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Tablo 2'den görüleceği üzere, Birleşik Krallık kurumlarında çalışan yönetim ve örgüt araştırmacılarının yeni kurumsal kuram çalışmalarında en fazla atıf verdikleri altı çalışmaya ABD'li araştırmacılar ya hiç atıf yapmamış ya da sadece bir kez atıf yapmışlardır. Benzer şekilde, ABD'deki araştırmacıların en fazla atıf verdikleri 11 çalışmaya da Birleşik Krallık'taki araştırmacılar ya bir kez atıf vermiş ya da hiç atıf yapmamışlardır. Bu basit karşılaştırma bile, her iki coğrafyadaki yönetim ve örgüt araştırmacılarının yeni kurumsal kuram kapsamında farklı konulara önem verdiklerini göstermektedir.

Tablo 2. En Fazla Atıf Alan Çalışmalar

Birleşik Krallık Kurumlarına Ait Yazarların Çalışmalarında En Fazla Atıf Alan Çalışmalar	ABD	ABD Kurumlarına Ait Yazarların Çalışmalarında En Fazla Atıf Alan Çalışmalar	BK		
<i>DiMaggio & Powell. 1983.</i>	30	<i>DiMaggio & Powell. 1983.</i>	46		
<i>Meyer & Rowan. 1977.</i>	30	<i>Meyer & Rowan. 1977.</i>	46		
<i>Scott. 2014[2008, 2001, 1995].</i>	30	<i>Scott. 2014[2008, 2001, 1995].</i>	46		
DiMaggio. 1988.	8	Tolbert & Zucker. 1983.	18		
Greenwood, Suddaby & Hinings. 2002.	8	3	Oliver. 1991.	16	3
Suchman. 1995.	8	Suchman. 1995.	14		
Beckert. 1999.	7	0	Pfeffer & Salancik. 2003.	14	
Giddens. 1984.	7	1	DiMaggio & Powell. 1991: 1-38.	13	1
Leblebici, Salancik, Copay, & King. 1991.	7		Ruef & Scott. 1998.	13	1
Suddaby & Greenwood. 2005.	7	3	DiMaggio. 1988.	12	
Barley & Tolbert. 1997.	6	0	Davis. 1991.	11	0
Berger & Luckmann. 1967.	6	6	Edelman. 1992.	11	1
Greenwood & Hinings. 1996.	6		Scott. 1987.	11	3
Greenwood & Suddaby. 2006.	6	2	Selznick. 1957.	11	1
Hoffman. 1999.	6	3	Haunschild. 1993.	10	0
Lawrence & Suddaby. 2006.	6	3	Kraatz & Zajac. 1996.	10	0
Tolbert & Zucker. 1996.	6	3	Haveman. 1993.	10	1
Garud, Jain & Kumaraswamy. 2002.	5	0	Westphal, Gulati & Shortell. 1997.	10	3
Oliver. 1992	5	5	Friedland & Alford. 1991.	10	4
Pfeffer & Salancik. 2003.	5		Hannan & Freeman. 1989.	10	1
Phillips, Lawrence & Hardy. 2004.	5	0	Leblebici, Salancik, Copay, & King. 1991.	10	
Powell & DiMaggio (eds.). 1991.	5	5	Zucker. 1977.	9	4
Strauss & Corbin. 1998.	5	1	Greenwood & Hinings. 1996.	9	
Tolbert & Zucker. 1983.	5		Powell & DiMaggio (eds.). 1991: 183-203.	9	1
			Stinchcombe. 1965.	9	1

Tablo 2’de her iki grupta listelenen çalışmalar daha detaylı incelendiğinde şu farklılıklar da ortaya çıkmaktadır. Birleşik Krallık üniversitelerinde çalışan yönetim ve örgüt araştırmacılarının, 30 yeni kurumsal kuram çalışmasında toplam 2359 atıf içindeki en fazla beş ve üzeri atıf alan çalışmalarda, “aktör (veya fail)” ve “kurumsal süreçler” konularının ağırlıkta olduğu görülmektedir. 21 çalışmanın beşi bu konu başlığı altında değerlendirilebilir. Beş ve üzeri atıf alan çalışmalar arasında ikinci en yoğun kategori ise “kurumsal girişimcilik”tir ve bu başlıkta üç çalışma bulunmaktadır. Bu iki kategoriyi ikişer çalışmayla “örgütsel alanlardaki kurumsal değişim” ile “anımlar ve anlam sistemleri” konuları takip etmektedir. Kalan dokuz çalışma ise farklı konularda dağılmaktadır. Dokuz çalışmadan altısı doğrudan yeni kurumsal kuram ile ilgilidir. “Turuncu kitap” olarak bilinen, DiMaggio & Powell’in 1991’de yayımladığı kitap, yeni kurumsal kuramın önemli eserlerinden biridir (Özen, 2007). Kurumsalcı düşüncenin “entelektüel ataları” olarak anılan Berger & Luckmann’ın 1967’deki çalışmaları da bu kuramın önemli bir parçasıdır. Geriye kalan dört çalışmanın üçü; meşruiyet, kurumsal süreçler ile eşbiçimlilik ve yayılım konularına odaklanırken, bir tanesi ise yeni kurumsal kuramı geliştirmeye yönelik eleştirel bir yaklaşıma sahiptir. Ayrıca listede bulunan diğer üç çalışma, Strauss & Corbin’in nitel araştırma yöntemleri kitabı, Pfeffer & Salancik’in kaynak bağımlılığı kuramı üzerine olan temel eseri ve Giddens’in yapılanma kuramının ana çalışmasıdır.

ABD üniversitelerinde çalışan yönetim ve örgüt araştırmacılarının 46 yeni kurumsal kuram çalışmasındaki toplam 4028 atıf içinde, en fazla dokuz ve üzeri atıf alan 22 çalışma incelendiğinde, en büyük kategoriyi diğer kuramlarla yeni kurumsal kuramı birlikte ele alan çalışmalar oluşturmaktadır. Bu gruptaki beş çalışma; kaynak bağımlılığı (Oliver, 1991), örgütsel öğrenme (Haunschild, 1993), örgütsel ekoloji (Haveman, 1993) ve ağ kuramı (Davis, 1991; Westphal, Gulati & Shortell, 1997) ile yeni kurumsal kuramı bir arada değerlendirmektedir. En fazla atıf alan ikinci kategori, dört çalışmanın yer aldığı ve yeni kurumsal kuramın temel kavramlarıyla ilgili çalışmalardan oluşmaktadır. Üçüncü grup ise yeni kurumsal kuramı eleştirel bir yaklaşımla geliştirmeyi amaçlayan üç çalışmadan meydana gelmektedir. Kalan 10 çalışmanın yedisi doğrudan yeni kurumsal kuramla ilgili olup, önceki kategorilere girmeyen çalışmalardır. Bu yedi çalışmanın ikisi meşruiyet konusuna odaklanırken, diğer beş çalışma; eşbiçimlilik ve yayılım, aktör (veya fail) ve kurumsal süreçler, kurumsal mantıklar, örgütsel alanlarda kurumsal değişim ve Edelman’ın (1992) hukuk ile yeni kurumsal kuramı bir arada değerlendirdiği çalışmaları içermektedir. Son üç çalışma ise üç farklı kuramın ana

çalışmalarını temsil etmektedir: Stinchcombe'ın damgalama kuramı, Pfeffer & Salancik'in kaynak bağımlılığı kuramı ve Hannan & Freeman'in örgütsel ekoloji kuramı.

Tablo 3'te, araştırmaya dahil edilen makalelerin yöntemsel tercihleri gösterilmiştir. Birleşik Krallık kurumlarında çalışan yazarların kaleme aldığı yeni kurumsal kuram çalışmalarının büyük çoğunluğu nitel ve kavramsal iken, ABD kurumlarında çalışan yazarların yazdığı çalışmaların büyük bir kısmı nicel yöntemle yapılmıştır.

Tablo 3. Araştırmaya Konu Edilen Makalelerde Yöntem

	Birleşik Krallık	ABD	Toplam
Nicel	3	38	41
Nitel	17	5	22
Karma	-	3	3
Kavramsal/Derleme	10	-	10
Toplam	30	46	76

Yöntemsel tercihler açısından Birleşik Krallık ve ABD'li yazarlar arasındaki farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını test etmek için iki kitle oranının karşılaştırılması yöntemiyle istatistiksel analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda, her iki grup arasında yöntemsel tercihler açısından farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($t: -13,09$; $P: 0,000$). Frekansları karşılaştırmak için kullanılan odds oranı ile iki grup arasındaki yöntem tercihi değerlendirildiğinde (Odds: $(27 \times 38) / (3 \times 8) = 42,75$), Birleşik Krallık'taki araştırmacıların çalışmalarında nicel yöntem kullanmama durumunun, ABD kurumlarındaki araştırmacılara kıyasla 42.75 kat daha fazla olduğu görülmektedir. Bu bulgu, araştırmanın birinci hipotezini güçlü bir şekilde desteklemektedir. Araştırma sonuçlarına göre, ABD'deki yönetim ve örgüt araştırmacıları yeni kurumsal kuram çalışmalarında nicel yöntemleri tercih ederken, Birleşik Krallık'taki araştırmacılar nitel yöntemleri tercih etmektedir.

Tablo 4'te büyük düşünürlere atıf verme açısından iki grup karşılaştırılmıştır. Büyük düşünürler tespit edilirken, Meyer & Boxenbaum'un (2010) çalışmalarında belirttikleri üç kategorideki 57 büyük düşünür dikkate alınmıştır. Birleşik Krallık kurumlarında çalışan yazarlar, çalışmalarında 13 farklı büyük düşünürü 52 kez atıf yaparken, ABD kurumlarında çalışan yazarlar 15 farklı büyük düşü-

nüire toplam 36 kez atıf yapmışlardır. Başka bir ifadeyle, ABD’li yazarların *ASQ* ve *AMJ* dergilerinde yayımladıkları 46 çalışmada 4028 atıf bulunurken, bu atıflardan 36’sı büyük düşünülere aittir. Öte yandan, Birleşik Krallık’taki yazarların Avrupa’nın beş öncü yönetim ve örgüt dergisinde yayımladıkları 30 çalışmada yer alan 2359 atıftan 52’si büyük düşünülere yapılmıştır.

Tablo 4. Makalelerde Büyük Düşünülere Atıf Verme Skorları

Birleşik Krallık Kurumlarında Çalışan Yazarların Çalışmalarında Atıf Verdikleri Büyük Düşünürler ve Atıf Sayıları		ABD Kurumlarında Çalışan Yazarların Çalışmalarında Atıf Verdikleri Büyük Düşünürler ve Atıf Sayıları	
Bourdieu P.	4	Blumer H	1
de Certeau M.	1	Bourdieu P.	4
Derrida J.	1	de Certeau M.	1
Durkheim E.	3	Durkheim E.	6
Foucault M	7	Elias N.	1
Giddens A.	17	Giddens A.	1
Goffman E.	6	Goffman E.	3
Husserl E.	1	Habermas J.	1
Latour B.	5	Latour A.	1
Luhmann N.	1	Marx K.	1
Marx K.	1	Merton RK.	3
Parsons T.	4	Parsons T.	3
Weber M.	1	Simmel G.	2
	52	Weber M.	7
		Wittgenstein L.	1
			36

Tablo 4’ten de görüldüğü üzere, büyük düşünülere atıf verme açısından iki grup arasında sayı bakımından bir fark bulunmakla birlikte, hangi düşünülere önem verildiği de farklılık göstermektedir. Birleşik Krallık’taki araştırmacıların çalışmalarında en fazla atıf yapılan üç büyük düşünür Anthony Giddens, Erving Goffman ve Bruno Latour iken, ABD’deki araştırmacıların çalışmalarında en fazla atıf yapılan düşünürler Max Weber, Emile Durkheim ve Pierre Bourdieu’dur.

Büyük düşünülere atıf verme açısından Birleşik Krallık ve ABD’li yazarlar arasındaki farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını test etmek

için yapılan iki kitle oranı karşılaştırması sonucunda, iki grup arasında büyük düşünülere atıf verme bakımından farklılık olduğu ve bunun istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir (t: 6,005; P: 0,000). Frekansları karşılaştırmak için kullanılan odds oranı dikkate alındığında (Odds: $(52 \times 3992) / (36 \times 2307) = 2,49$), Birleşik Krallık'taki araştırmacıların çalışmalarında büyük düşünülere atıf yapma oranının ABD'li yönetim ve örgüt araştırmacılarının oranından yaklaşık 2.5 kat daha fazla olduğu görülmektedir. Bu bulgu, araştırmanın ikinci hipotezini desteklemektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, Birleşik Krallık'taki yönetim ve örgüt araştırmacıları tarafından gerçekleştirilen yeni kurumsal kuram çalışmalarında büyük düşünülere atıf verme oranı, ABD'li yönetim ve örgüt araştırmacılarının atıf verme sıklığından daha yüksektir.

Tartışma

Yazında, tarihsel süreç içerisinde örgüt kuramı alanındaki gelişmelerin farklı coğrafyalardan, özellikle Kuzey Amerika ve Avrupa'dan yapılan katkılarla ele alındığını gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Üsdiken & Leblebici, 2001[2022]; March, 2007; Üsdiken, 2008). Alan içerisindeki merkezi kuramsal perspektiflerin, Kuzey Amerika ve Avrupa ayrımını dikkate alarak belirli zaman dilimlerindeki durumu ve boylamsal değişimi incelediği çalışmalar da mevcuttur (Üsdiken & Pasados, 1995; Dirlik, 2022). Ayrıca, araştırma karakteristiklerinin farklı coğrafyalarda nasıl şekillendiği ve bu farklılıkları etkileyen faktörlerin analiz edildiği çalışmalar da bulunmaktadır (örneğin, Koza & Thoenig, 1995; Collin, Johansson, Svensson & Ulvenblad, 1996; Üsdiken, 2014). Bu tür araştırmalara, belirli coğrafyalardaki araştırma karakteristiklerinin değerlendirildiği çalışmalar da eklenebilir (örneğin, Avrupa'daki örgüt araştırmaları için bkz. Üsdiken, 2010). Ayrıca, alandaki kuramsal perspektiflerin gelişimini genel ya da tekil düzeyde ele alan birçok çalışma bulunmaktadır (örneğin, Reed, 2006; Haveman & Wetts, 2019a, 2019b; Hinings & Greenwood, 2017; kurumsalci kuram özelinde bkz. Özen, 2007; David, Tolbert & Boghossian, 2019; Glynn & D'Aunno, 2023).

Ancak, bir kuramsal perspektifin farklı coğrafyalarda benimsenme biçiminin, bu coğrafyaların araştırma geleneklerince nasıl şekillendiğini inceleyen sistematik çalışmalar sınırlıdır. Bu çalışma, yeni kurumsal kuramın farklı coğrafyalardaki araştırmalarda benimsenme biçimini incelemeyi hedeflemiştir.

Çalışmanın sonuçları, yeni kurumsal kuramın yayılımının veya benimsenme biçiminin, farklı coğrafyalarda zamanla oluşmuş araştırma geleneklerine uyum sağladığını göstermektedir. ABD ve Birleşik Krallık'taki örgüt araştırmacılarının yeni kurumsal kuram çalışmalarının karşılaştırıldığı bu çalışmada, en fazla atıf alan çalışmalar ve araştırma tarzları (yöntemler ve büyük düşünülere atıf verme) açısından önemli farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmanın üç temel katkısı bulunmaktadır. İlk olarak, Atlantik bölünmesi konusundaki temel araştırmalara kuram düzeyinde bir sınamanın eklenmesi sağlanmıştır. İkinci olarak, kuramların yayılımında çeviri (translation) kavramının uygulanabileceği gösterilmiştir. Çeviri kuramına göre (Czarniawska & Sevon, 1996; Czarniawska & Sevon, 2005; Czarniawska & Joerges, 1996; Sahlin-Andersson & Engwall, 2002; Sahlin & Wedlin, 2008) fikirler yayıldıkça yeniden yorumlanır ve yeni bağlama uyarlanır. Bu bağlamda, yeni kurumsal kuramın Birleşik Krallık'taki araştırmacılar tarafından kendi araştırma geleneklerine uygun şekilde yeniden kurgulandığı iddia edilebilir. Son olarak, farklı araştırma geleneklerine sahip coğrafyalarda kuramsal perspektiflerin yayılımının, bu perspektiflerin o coğrafyalardaki araştırma geleneklerine uyum sağlaması ile mümkün olduğuna dikkat çekilmiştir.

Daha geniş bir açıdan bakıldığında, ABD'de yönetim ve örgüt araştırmalarının pozitivism ve işlevselciliğin baskın olduğu istatistiksel hipotez testi ve genel yasaların aranmasına yönelik bir yaklaşımla şekillendiği söylenebilir (Grey, 2010: 684). Tablo 3'te de görüldüğü üzere, ABD'de yapılan yeni kurumsal kuram çalışmalarının büyük bir kısmı nicel yöntemlerle gerçekleştirilmiştir. Avrupalı araştırmacılar ise, yapısal koşul bağımlılık kuramının altında yatan pozitivist metodolojiyi reddederek diğer metodolojilerle tepkilerini göstermişlerdir (Knudsen, 2003: 278). Bu tutum, yeni kurumsal kuram bağlamında da gözlemlenebilir. Tablo 3'teki dağılımdan da görüldüğü üzere, Avrupa'daki araştırmacılar nitel yöntemlere daha fazla ağırlık vermektedir.

Araştırmanın sonuçları, Bowring'in (2000) ABD'de yapısalcı pozitivist paradigma altında yeni kurumsal kuramın nasıl çevrildiğini gösteren çalışmasını destekler niteliktedir. Avrupa'da Berger ve Luckmann'ın (1967) yorumsamacı paradigmayla başlattığı kuramsal yorum, ABD'deki baskın paradigmanın engeline takılmış gözükmektedir. Buna karşın, Avrupa'daki araştırmalar bu yorumsamacı yorumu daha fazla önemsemiştir. Tablo 2'de görülen atıflar, Avrupalı araştırmacıların yeni kurumsal kuramın kökenine ve yorumlayıcı paradigmasına daha çok önem verdiğini göstermektedir.

Bu araştırmanın bazı sınırlamaları bulunmaktadır. En önemli sınırlılık, yalnızca yeni kurumsalcılığın üç temel kaynağına atıf veren çalışmaları temel almıştır. Yeni kurumsal çerçevelerle zenginleşen yeni kurumsal kuramın diğer boyutlarının da incelenmesi gelecekteki araştırmalara önerilmektedir. İkinci sınırlılık, yalnızca iki coğrafya ile sınırlı olmasıdır. Çevre ülkelerdeki yeni kurumsalcı çalışmalar da analize dahil edilebilir. Üçüncü sınırlılık, analiz edilen çalışmaların zaman aralığıdır (1997-2017). Gelecek araştırmalar, daha geniş bir zaman dilimi kullanarak daha kapsamlı sonuçlar elde edebilir. Dördüncü sınırlılık, yalnızca yöntemsel tercihler ve atıf verme stilleri üzerine odaklanmış olmasıdır. Gelecek araştırmalar, ontolojik ve epistemolojik yönelimler çerçevesinde inceleme yaparak daha kapsamlı bir değerlendirme sağlayabilir. Son olarak, ABD'de çalışan ancak Avrupa dergilerinde yayın yapan araştırmacıların çalışmaları bu analizde yer almamıştır. Bu çalışmaların da dahil edilmesi, araştırma geleneklerinin farklı coğrafyalara nasıl taşındığını anlamak açısından faydalı olacaktır.

Sonuç

Bu çalışma, yeni kurumsal kuramın farklı coğrafyalarda benimsenme biçimlerinin, o coğrafyaların yerleşik araştırma geleneklerine uyum sağlayarak şekillendiğini göstermektedir. Çalışmanın bulguları, kurumsal perspektiflerin yayılımında çeviri sürecinin etkili olduğunu ve Atlantik bölünmesi çerçevesinde kuramların farklılaştığını ortaya koymaktadır. Bu durum, örgüt araştırmalarında kuramsal çeşitliliği anlamak açısından önemli bir katkı sağlamaktadır. Gelecekteki araştırmalar, bu bulguların daha geniş coğrafi ve teorik çerçevelerde test edilmesi ile kuramların yayılımı konusunda daha derinlemesine sonuçlar elde edebilir.

Kaynakça / References

- Anand, N. & Watson, M. R. 2004. Tournament rituals in the evolution of fields: The case of the Grammy Awards. *Academy of Management Journal*, 47(1): 59–80.
- Augier, M., March, J. G. & Sullivan, B. N. 2005. Notes on the evolution of a research community: Organizational studies in Anglophone North America. *Organization Science*, 16(1): 85–95.
- Bachmann, R. & Inkpen, A. C. 2011. Understanding institutional-based trust building processes in interorganizational relationships. *Organization Studies*, 32(2): 281–301.
- Bengtsson, L., Elg, U. & Lind, J.-I. 1997. Bridging the transatlantic publishing gap: How North American reviewers evaluate European idiographic research. *Scandinavian Journal of Management*, 13(4): 473–492.
- Berger, P. L., & Luckmann, T. 1967. *The social construction of reality*. New York: Doubleday.
- Bowring, M. A. 2000. De/constructing theory: A Look at the institutional theory that positivism built. *Journal of Management Inquiry*, 9(3), 258-270.
- Boxenbaum, E., & Strandgaard Pedersen, J. 2009. Scandinavian institutionalism—a case of institutional work. T.B. Lawrence, R. Suddaby & B. Leca (Ed.). *Institutional work: Actors and agency in institutional studies of organization*: 178–204. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Cattani, G., Ferriani, S., Negro, G. & Perretti, F. 2008. The structure of consensus: Network ties, legitimation, and exit rates of US feature film producer organizations. *Administrative Science Quarterly*, 53(1):145–182.
- Czarniawska, B. & Joerges, B. 1996. Travel of Ideas. B. Czarniawska & G. Sevón (Ed.). *Translating organizational change*: 13–48. Berlin: de Gruyter.
- Czarniawska, B. & Sevón, G. 1996. Introduction, in B. Czarniawska & G. Sevón (Ed.). *Translating organizational change*: 1–12. Berlin: de Gruyter.
- Czarniawska, B. & Sevón, G. 2005. Translation is a vehicle, imitation its motor, and fashion sits at the wheel. B. Czarniawska & G. Sevón (Ed.). *Global ideas: How ideas, objects and practices travel in a global economy*: 7-12. Malmö, Sweden: Liber & Copenhagen Business School Press.
- David, R., Tolbert, P., & Boghossian, J. 2019, December 23. Institutional theory in organization studies. *Oxford research encyclopedia of business and management*. Retrieved 30 Aug. 2023, from <https://oxfordre.com/business/view/10.1093/acrefore/9780190224851.001.0001/acrefore-9780190224851-e-158>. Erişim: 29 Ağustos 2023.

- Deetz, S. 1996. Describing differences in approaches to organization science: Rethinking Burrell and Morgan and their legacy. *Organization Science*, 7(2): 191–207.
- DiMaggio, P.W. & Powell, W.W. 1983. The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, 48(2): 147-160.
- Dirlik, S. 2022. Örgüt ve yönetim araştırmalarında atlantik bölünmesi: 1980-2009 dönemi boyunca Kuzey Amerika ve Avrupa araştırmalarındaki merkezi kuramsal yaklaşımların tarihsel karşılaştırılması. Ş. Özen (Ed.). *Hüseyin Leblebici'ye armağan: Örgüt kuramı çalışmaları: 255-315*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Glynn, M. A. & D'Aunno, T. 2023. An intellectual history of institutional theory: Looking back to move forward. *Academy of Management Annals*, 17(1): 301-330.
- Greenwood, R., Oliver, C., Suddaby, R. & Sahlin, K. (Ed.). 2008. *The sage handbook of organizational institutionalism*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Hassard, J., & Wolfram Cox, J. (2013). Can sociological paradigms still inform organizational analysis? A paradigm model for post-paradigm times. *Organization Studies*, 34(11): 1701–1728.
- Haveman, H.A. & Wetts, R. 2019a. Organizational theory: From classical sociology to the 1970s. *Sociology Compass*. 13(3): 1-14.
- Haveman, H.A. & Wetts, R. 2019b. Contemporary organizational theory: The demographic, relational, and cultural perspectives. *Sociology Compass*. 13(3): 1-20.
- Hinings, C. R. 2010. Thirty years of Organization Studies: Enduring themes in a changing institutional field. *Organization Studies*, 31(6): 659-675.
- Hinings, C. R. & Greenwood, R. 2017. The opening up of organization theory: Open systems, contingency theory, and organizational design. A. Wilkinson, S. J. Armstrong & M. Lounsbury (Ed.). *The oxford handbook of management: 127-144*. Oxford: Oxford University Press.
- Kassem, M. S. 1976. Introduction: European versus American organization theories. G. Hofstede & M. S. Kassem (Ed.). *European contributions to organization theory: 1–17*. Amsterdam: Van Gorcum.
- Kayra, F., Taşcı, D., Yalçınkaya, A., & Koç, U. 2022. İskandinav kurumsalcılığında çeviri araştırmaları. *Akdeniz İİBF Dergisi*, 22 (1): 69-83.
- Kennedy, M. T. & Fiss, P. C. 2013. An ontological turn in categories research: From standards of legitimacy to evidence of actuality. *Journal of Management Studies*, 50(6): 1138–1154.
- Koza, M. & Thoenig, J.C. 1995. Organization theory at the crossroads: Some reflections on European and United States approaches to organizational research. *Organization Science*, 6(1): 1–8.

- March, J. G. 2007. The study of organizations and organizing since 1945. *Organization Studies*, 28(1): 9–19
- Meyer, R. E. & Boxenbaum, E. 2010. Exploring European-ness in organization research. *Organization Studies*, 31(6): 737–755.
- Meyer, J. & Rowan, B. 1977. Institutionalized organizations: Formal structure as myth and ceremony. *American Journal of Sociology*, 83(2): 340–363.
- Palmer, D. 2006. Taking stock of the criteria we use to evaluate one another's work: ASQ 50 years out. *Administrative Science Quarterly*, 51(4): 535–559.
- Reed, M. 2006. Organizational theorizing: A historically contested terrain. S. R. Clegg, C. Hardy, T. B. Lawrence & W. R. Nord (Ed.). *The sage handbook of organization studies: 19-54*. London: Sage.
- Özen, Ş. 2007. Yeni kurumsal kuram: Örgütleri çözümlenmede yeni ufuklar ve yeni sorunlar. A. S. Sargut & Ş. Özen (Ed.). *Örgüt kuramları: 237-330*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Özen, Ş. 2022. Hüseyin Leblebici'nin akademik mirası. Ş. Özen (Ed.). *Hüseyin Leblebici'ye armağan: Örgüt kuramı çalışmaları: 71-122*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Ruef, M. & Scott, W. 1998. A multidimensional model of organizational legitimacy: Hospital survival in changing institutional environments. *Administrative Science Quarterly*, 43(4): 877–904.
- Sahlin-Andersson, K. & Engwall, L. (Ed.) 2002. *The expansion of management knowledge: Carriers, flows, and sources*. Stanford, CA: Stanford Business Books.
- Sahlin, K. & Wedlin, L. 2008. Circulating ideas: imitation, translation and editing. R. Greenwood, C. Oliver, K. Sahlin & R. Suddaby (Ed.). *The sage handbook of organizational institutionalism: 218-241*. Los Angeles, CA: Sage.
- Scherer, A. G. 2003. Modes of explanation in organization theory, in H. Tsoukas and C. Knudsen (eds). *The oxford handbook of organizational theory: 310-344*. Oxford: Oxford University Press.
- Scott, W. R. 1995. *Organizations and institutions*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Scott, W.R. 2001. *Institutions and organizations*, 2nd ed. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Scott W.R. 2008. *Institutions and organizations: Ideas and interests*, 3rd ed. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Scott W.R. 2014. *Institutions and organizations: Ideas, interests, and identities*, 4th ed. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Scott, W.G. & Mitchell, T. R. 1972. *Organization theory: A structural and behavioural analysis*. Richard D. Irwin, Inc.

- Üsdiken, B. 2008. Organizational theory. S. R. Clegg & J. R. Baily (Ed.). *International encyclopedia of organization studies: 1196-1200*. London: Sage.
- Üsdiken, B. 2010. Between contending perspectives and logics: Organizational studies in Europe. *Organization Studies*, 31(6), 715-735.
- Üsdiken, B. 2014. Centres and peripheries: research styles and publication patterns in 'top' US journals and their European alternatives, 1960–2010. *Journal of Management Studies*, 51(5): 764-789.
- Üsdiken, B. & Pasadeos, Y. 1995. Organizational analysis in North America and Europe: A comparison of co-citation networks. *Organization Studies*, 16(3): 503–526.
- Üsdiken, B. & Leblebici, H. 2001. Organization theory. N. Anderson, D. S. Ones, H. K. Sinangil & C. Viswesvaran (Ed.). *Handbook of industrial, work and organizational psychology: 377-397*. London: Sage.
- Üsdiken, B. & Leblebici, H. 2022. Örgüt teorisi. Ş. Özen (Ed.). *Hüseyin Leblebici'ye armağan: Örgüt kuramı çalışmaları*: 193-253. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Wedlin, L., & Sahlin, K. 2017. The imitation and translation of management ideas. R. Greenwood, C. Oliver, T. B. Lawrence & R. E. Meyer (Ed.). *The sage handbook of organizational institutionalism: 102-127*. Thousand Oaks, CA: Sage.

**Ek 1. The SAGE Handbook of Organizational Institutionalism (2008)
Kitabında En Fazla Atıf Alan Çalışmalar (15 ve üzeri atıf alan çalışmalar)**

Eser	Atıf Sayısı
DiMaggio, P. J. & Powell, W. W. The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. <i>American Sociological Review</i> 48: 147–160. 1983.	31
Meyer, J. W. & Rowan, B. Institutionalized organizations: formal structures as myth and ceremony. <i>American Journal of Sociology</i> 83: 340–363. 1977.	31
Scott, W. R. 2008-2001-1995. <i>Institutions and Organizations</i> . Thousand Oaks, CA: Sage.	31
DiMaggio, P. J. 1988. “Interest and agency in institutional theory.” Pp. 3–21 in L. G. Zucker (ed.), <i>Institutional Patterns and Organizations: Culture and Environment</i> . Cambridge, MA: Ballinger Press.	23
Berger, P. L. & Luckmann, T. 1967. <i>The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge</i> . Garden City, NY: Anchor Books.	19
DiMaggio, P. J., & Walter W. P. 1991. ‘Introduction.’ Pp. 1–38 in <i>The New Institutionalism in Organizational Analysis</i> , edited by Paul J. DiMaggio, ed. and Walter W. Powell, ed. Chicago: The University of Chicago Press.	17
Jepperson, R. L. 1991. Institutions, institutional effects and institutionalism. In W. W. Powell, ed., & P. J. DiMaggio (Eds.), <i>The New Institutionalism in Organizational Analysis</i> : 143–63. Chicago: University of Chicago Press.	17
Oliver, C. 1991. Strategic responses to institutional processes. <i>Academy of Management Review</i> 16: 145–179.	16
Tolbert, P. S. & Zucker, L. G. 1984. Institutional sources of change in the formal structure of organizations: The diffusion of civil service reform, 1880–1935. <i>Administrative Science Quarterly</i> 28: 22–39.	16
Greenwood, R. Suddaby, R. & Hinings, C. R. 2002. Theorizing change: The role of professional associations in the transformation of institutional fields. <i>Academy of Management Journal</i> 45 (1): 58–80.	15
Suddaby, R. & Greenwood, R. 2005. Rhetorical strategies of legitimacy. <i>Administrative Science Quarterly</i> 50: 35–67.	15

Açıklama Notu: The SAGE Handbook of Organizational Institutionalism ‘el kitabının’ 2008 baskısında toplam 35 bölüm bulunmaktadır. Bu 35 bölüme ait 3739 atıf söz konusudur. Toplu bir biçimde atıfların Excel formatındaki haline ulaşmak isteyenler yazara başvurabilirler.